

י"לא מוגזם לדרוש מעורך דין לדעת לנסח מסמכים משפטיים"

יושב ראש הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין, נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה יוסף אלרון, מקווה כי בחינות ההסמכה יכילו בעתיד שאלות מהדין המהותי, אולם מדגיש: "כבר כיום הוועדה הבוחנת לא חוסכת במאמצים לנסח את השאלות בבחינה כשאלות המחייבות הבנה משפטית, ואין די בשינון טכני של הדין"

רעות לוי

הדין, שבין היתר יכיל הצעה לשינוי הרכב הוועדה כך שיהיו בה שני אנשי אקדמיה. כעת אין לנו אלא להמתין ולראות אם בסוף פו של דבר יאמץ המחוקק את שינוי החקיקה המוצע.

בתזכיר החוק הוכנס גם סעיף לשינוי מתכונת הבחינה כדי שתעסוק גם בתחום המשפט המהותי. כיצד היית משנה את הבחינה בכתב?

אני מקווה כי האפשרות לבחון את הנבחנים בדין המהותי תצמיח מבנה בחינה רבגוני, ולצד שאלות בתחום הפרוצדורלי ייבחנו גם ידיעותיו של הנבחן בהלכה הפסוקה והבנתו את ההלכה הפסוקה ואת יכולתו ליישמה. אולי כך ייבחנו טוב יותר מידת התאמתו למקצוע עריכת הדין והכשרתו לעסוק בכך. הכללת שאלות מן הדין המהותי תמנע

טות המדינה. כל החברים מקדישים מזמנם וממרחם ועושים זאת ברצון ובהתנדבות מלאה. כמו כן, מלווה את עבודת הוועדה צוות קבוע של מרכזת הוועדה, עו"ד דנה בלום ועו"ד גלעד וקסלר, וזאת בפיקוחו של אורי אלפרסי, סמנכ"ל תפעול, מערך מידע ומערך התמחות בלשכת עורכי הדין.

על פי החוק חייבים להיות בוועדה שלושה שופטים, שלושה עורכי דין מן המגזר הפרטי ושלושה מן המגזר הציבורי. האם אתה סבור כי יש לחייב שילובם של אנשי אקדמיה בהרכב הוועדה, כפי שהוצע בתזכיר החוק לשינוי מבנה לשכת עורכי הדין של שרת המשפטים לשעבר?

בעת שביקשתי כי שני אנשי האקדמיה יצורפו, לא ידעתי כלל כי כעבור כמה חודשים תיזום שרת המשפטים ציפי לבני את תזכיר שינוי החקיקה בחוק לשכת עורכי

כבוד השופט אלרון, בחודש אוגוסט האחרון התמנית לתפקיד יושב ראש הוועדה הבוחנת של הלשכה. מה חשיבותה של הוועדה?

בחינות הלשכה הן שער הכניסה לקבלת רישיון לעריכת דין בישראל, ומכאן גם נגזרת חשיבותה של הוועדה הבוחנת, שהיא ועדה סטטוטורית האחראית לניסוחן ולטיבן של השאלות בשאלון הבחינה. כל עוד לא שונה החוק ואנו מנועים מלשאל שאלות מן הדין המהותי, עלינו לעשות את המרב כדי שהמבחן יבטא את ידיעותיו של הנבחן באופן המיטבי והמרבי במסגרת החוק הקיים היום בתחומים השרים של המקצוע.

כשהתמנית לתפקיד בחרת לצרף לוועדה שני עורכי דין אקדמאים, פרופ' חמי בן נון ופרופ' גבריאל הלוי, וזאת אחרי זמן רב שלא היו בוועדה אקדמאים. מדוע חשוב שבוועדה הבוחנת יהיו גם עורכי דין מן האקדמיה?

צירוף אנשי אקדמיה נועד לתת אופי פלורליסטי לוועדה בהיותה ועדה הוגנת ומאוזנת. שני חברי הוועדה החדשים הם מומחים בעלי שם בתחומם, ובוודאי נוכל להפיק תועלת רבה מן הידע ומן המיומנות שלהם. פרופ' גבריאל הלוי הוא מומחה בעל שם למשפט הפלילי (סדר הדין הפלילי, ראיות ועונשין), וכך גם פרופ' חמי בן נון בתחום סדר הדין האזרחי והאתיקה המקצועית. לשניהם גם רקע מוקדם בתחום הפסיכומטרי.

חוץ מהם ביקשתי לצרף גם את שני שרי פטי בית המשפט המחוזי אברהם אליקים ויחיאל ליפשיץ. על כל אלה יש להזכיר את החברים הנוספים בוועדה, עו"ד מיכל הירשפלד מפרקליטות מחוז ירושלים, אבי וסטרמן מפרקליטות המדינה ועו"ד דורון תמיר, יו"ר ועדת האתיקה בלשכת עורכי הדין ירושלים, ועד לא מכבר עו"ד גב' דנה בריסקמן ממחלקת הבג"צים בפרקלי-

**"על הוועדה הבוחנת להקפיד
שהבחינה תהיה הוגנת, מאוזנת
וראויה ללא כל קשר למספרם
של העוברים או הנכשלים
בבחינה. אחוז העוברים מעולם
לא היה שיקול משיקולים
של הוועדה הבוחנת"**

עורכי הדין בתל אביב לעורכי דין המכהנים בצוות הבוחנים בבחינות בעל-פה. ציינתי לפניהם את החשיבות הרבה שהוועדה רואה בבחינה בעל-פה ואת הצורך לתת לה את המקום הראוי בשקלול הציון הסופי של הנבחן. כמו כן פניתי בכתב לשופטים היושבים בראש המותבים הבוחנים בעל-פה וציינתי את החשיבות שבבחינה בעל-פה. על הוועדה הבוחנת להקפיד שהבחינה תהיה הוגנת, מאוזנת וראויה ללא כל קשר למספרם של העוברים או הנכשלים בה. אחוז העוברים מעולם לא היה שיקול משיקולים של הוועדה הבוחנת אף לא באחת מהחלטותיה.

כמובן, השאלה הפתוחה לא נועדה להכשיל אלא לתרום לבחינת יכולתו וכישוריו של הנבחן. ייתכן שבמקרים מסוימים אף תוכל השאלה הפתוחה לסייע לנבחן לבטא את יכולתו האמיתית לצורך שקלול הציון הסופי שהוא ראוי לו. זהו כלי הערכה לגיטימי של הנבחן המצטרף לכלים הנוהגים כיום.

מה עמדתך הכללית על הרמה של מקצוע עריכת הדין?

אסור לנו לעשות הכללות באופן שמי עטים יכתימו את שמם ואת תדמיתם של הרבים. ציבור עורכי הדין הוא ציבור ערכי, בעל מודעות רבה לחשיבות שלטון החוק ולייחודיותו של מקצוע עריכת הדין, הן בהיבט של העוסקים במקצוע במגזר הציבורי והן בהיבט של עורכי הדין במגזר הפרטי. לעיתים יש תופעות החורגות מהמצופה ממי שעוסק במקצוע עריכת הדין, ועל כך יש להצטער.

השאלה הפתוחה לא נועדה להכשיל". השופט אלרון צילום: עו"ד ענבל עפרון

הציון על השאלה הפתוחה לא יינתן עם הציון לשאלון רב-הברירה; התשובה תונח לפני מותב הבוחנים בעל-פה ותישקל על ידו בבואו לקבוע אם הנבחן עבר את המבחן בעל-פה או נכשל בו. הדבר יסייע לבוחנים בעל-פה להתרשם מהנבחן באופן בלתי אמצעי ומעמיק יותר.

איני חושב שמוגזם לדרוש מעורך דין לדעת לנסח מסמכים משפטיים, שהרי זהו חלק בלתי נפרד מן השירות ללקוח. בסופו של דבר, עורכי דין ברמה משפטית גבוהה הם חלק מהאינטרס הציבורי.

ידוע כי רק אחוז קטן מכלל הנבחנים בבחינה בעל-פה אינם צולחים אותה. האם אתה צופה שאחוז זה יגדל באופן משמעותי בעקבות הוספת השאלה הפתוחה?

אני ער לעובדה זו, ועל כן לקראת הבחינה האחרונה יזמתי כנס שנערך בלשכת

את הביקורת הנמתחת היום על מבחני הלשכה כי הם מצריכים שינון פרוצדורה ותו לא. מלבד זאת, כבר כיום הוועדה הבוחנת לא חוסכת במאמצים לנסח את השאלות בבחינה כשאלות המחייבות הבנה משפטית, ואין די בשינון טכני של הדין.

ועד שנזכה לשינוי החוק המיוחל יזמת שינוי של מתכונת הבחינה בעל-פה, והנבחנים יחויבו לענות על שאלה פתוחה נוסף על מאה שאלות רב-ברירה. איך תבוא לידי ביטוי השאלה בעל-פה?

לנבחנים תהיה בחירה מבין כמה שאלות ניסוח מענפי משפט שונים. אנו שוקדים כיום על מבנה השאלה הפתוחה, ולקראת הבחינה הקרובה הודענו כי היא תהיה שאלה על ניסוח מסמכים משפטיים, כפי שמתחייב מן התקנות הקיימות, ועליה יידרשו הנבחנים להשיב ביום הבחינה שבכתב.